

PIŠETA IN UREJUJETA:

Lojze Košorok
in Pavla Gruden

Kar po domače...

Pogovorimo se danes o LJUBEZNI DO DOMOVINE in kako more človek ka skromen način toda vendar uspešen za njo kaj dobrega stori. Ni lažje od the ljubezni. Sicer domovina ljubezni kot taka človeku ne more, toda človek, ki jo ljubi, ljubi svoje življenje. Saj je ona zibelka njegovega prvega odnosa do stvarstva, prvega odnosa do ljudi, in do začutnega znanja. Domovina človeku ničesar slobega ne stori. Vendar se večkrat sliši kako posamezniki svojo domovino preklinjajo s sovraštvom, ne da bi se zavedali, da človek trpi le zaradi sočloveka in največkrat radi svojih enostavno povedano - neumnosti. Če bi tak človek zrelo pomislil, bi tudi uvidel, da vsako odločitev prinese sam, pa če tudi misli, da je na njo bil prisiljen. Vsak človek nosi sam odgovornost za svoja dejanja - če je zrel in ve kaj dela.

Te dni smo imeli priliko čitati v avstralskem tisku kako so neko mlado Avstralko že dvakrat ujeli na bego v Rusijo s tem, da je ilegalno vkrcala v neke tuje ladje. Izjavila je: "Sovražim Avstralijo". Ni pa pri temu pomislila, da so današnjega stanja krivi politiki.

Tudi med nami je dosti tako zmedenih glav, katerih življenjski pojmi niso razčiščeni ter se znašajo nad domovino. Taki ljudje nimajo domovini kaj dati.

Emigranti posebno v Avstraliji, zaradi ravnodušnosti Avstralcev ne samo do njihove zemlje ampak tudi do tujih kultur, so dolgo predolgo čutili, da so prezrti. Niso imeli s kom, razen med seboj, deliti svojo kulturno dediščino. Vendar po 30 letih emigracije jim ni več mogoče mimo emigrantov. Najbolj vidni smo emigranti postali šele skozi naše otroke v šolah. Ravno po zaslugi, so se Avstralski začeli zavedati, da je Avstraija multikulturna zemlja. Posebno v šolah so se b tem pogledu zelo razgibali.

Prejšnji teden smo v Jugoslovanske-Avstralskem Centru za socialno delo in informacije v Newtownu sprejeli povabilo od osnovne šole v Newtownu, da priredimo za šolo PREDAVANJE O JUGOSLAVIJI. Ostalo je na nas

treh Slovincih in enemu Srbu, da to izvršimo. Sprejeli smo z veseljem.

Najprej se je povabilu odzval naš narodni delavec g. Lojze Košorok, vodja pisarne omenjega centra. Držal je eno in pol ure dolgo predavanje zasnovano na zemljepisu in zgodovini naše domovine.

G. Nikola Milić, po rodu Srb, ki se že tretje leto zalaga za jugoslovansko etnično šolo v Newtownu je Avstralskim učencem in učiteljem prikazal lepote Jugoslavije na filmu in diapozitivih.

Tudi meni je bilo izročeno povabilo za enourno predavanje toda skrbelo me je kaj naj jim pokažem, ker sta predavatelja pred menoj vso snov takorekoč že obdelala. Spomnila sem se na g. Marijo Košorok, ki je članica Kulturnega odbora našega središča. Brez obotavljanja je privolila, da mi priskoči na pomoč in je tistega dne izostala od dela.

Pregledali sva njeno zakladnico od stropa do tal polno slovenskih izdelkov ljudske umetnosti. Kar sva izbrali je več kot napolnilo prostor odmerjen za razstavo. Otroci so pokazali izvanredno zanimanje. Pregledali in otipali so vse od rudečih "slovenskih" nageljinov do kolovrata. Bil je živčav in polno "aaa" i "ooo", kakor da so ugledali deveto deželo. Pokazali so izvanredno zanimanje za nestetimi vprašanji.

Na vprašanja o šolstvu jim je odgovarjala g. Košorokova, ki večkrat obišče Jugoslavijo in je o temu bolj poučena od mene.

Ker pač nikogar drugega ni bilo, ki bi o temu mogel kaj pisati, moram kar sama povedati, da so ta tri predavanja, ki so skupno trajala štiri in pol ure, uspešna nad vse pričakovanje, tako naše kot šolske uprave in otrok.

Upam, da bodo slična povabila prejele še druge naše organizacije, in da jim bodo rojaki, ki za to imajo možnosti, priskočili na pomoč. Ni lepšega dela kot za ime domovine.

Naj se končno zahvalim še g. Košorokovi, ker smo ravno z njeno pomočjo odlično uspeli. Lahko je ljubiti domovino in lahko kaj storiti za njo če človek le hoče.

Pavla Gruden

Pustite Sočo na miru

Saj vsi poznate Sočo in svet ob njej! Košček raja na zemlji. Kdor tega ni videl je prikrajšan za nekaj let. In Gregorčičev slavospev Soči tudi poznate vsi: "Krasna si bistra hči planin...". Nič manj mikavna ni reka Idrjica, ki se zliva v Sočo in pokrajina ob tej mali rečici.

Vemo tudi, da sta ti dve reki še edini v Sloveniji, ki sta do sedaj še sorazmerno najmanj onesnaženi. Vendar tudi tema rekama in tej lepoti grozi konec. Zopet Soči grozi "Vihar teman", tokrat ne od tujca lažega naše zemlje, nego od človeka, od nas samih, lačni in pohlepni po boljšem standardu, po naši komoditeti itd.

V čemu je stvar? Radi večje in večje potrošnje električne energije v Sloveniji, imajo gospodarstveniki v načrtu da zgrade na Soči in Idrjici nove hidrocentrale. Obe reki sicer imate te možnosti in tako je prišlo do projekta, ki ga imenujejo HE KOBARID, DOLJNA TREBUŠA, in DOBLAR II. Vendar občani v obeh dolinah rek, kakor tudi drugi ljudje mislijo drugače in so odločno proti temu projektu. Kajti s to gradnjo bi bila odvzeta vsa lepota obe dolin, katere so znamenite po prarodnih lepotah, znamenitostih, po fauni in flori. Zaježiti bi morali obe reki, s tem bi predvsem prebivalcem doline Idrjice zadali težak udarec. Izseliti bi morali kakih 700 prebivalcev, uničeno bi bilo okoli 150 domacij, ostali kraji pa bi postali popolnoma odrezani od sveta in komunikacij. Jezovi bi pokrili in preplavili doline, uničeno bi bilo kakih 20 kvadratnih kilometrov plodne zemlje itd. itd. Pri Kobaridu, bi morali zgraditi brano visoko 65 metrov. Tudi to pravijo, da bi bilo zelo nevarno v neurju.

Končno strokovnjaki so tudi izračunali, da bi te nove elektrarne na Soči in Idrjici proizvedle leta 2000 le 1,83 odstotka vseh energetičnih potreb v Sloveniji. Žal v Sloveniji imamo le še tudi kakih 5 odstotkov neonesnaženih rek in z gradnjo teh central, bi umazali in uničili še ti dve reki.

V Sloveniji doslej ni nobena gradnja, bilo katerega koli objekta, izvala tak odpor in reakcijo javnosti kot ta. Tudi gradnja nuklearne centrale v Krškem ne, katero mislijo pognati v pogon naslednjo leto, kajti medrepubliške obveznosti, zgraditi 172 kilometrov avtocest, 130 km dodatnih dveh pasov avtocest, 148 km dvopasovnih avtocest kot prvi del Štiripasovnic, ter 133 km hitrih cest - obvoznic. Predvidevajo, da bi se dalo ta program uresničiti do leta 1990, oziroma leta 1995.

In med nami

V CANLEY HIGHTS pa sta pred kratkim praznovala 35 letnico poroke naša znana rodoljuba FREDI in MILENA MAVKO. Že kar lepo vrsto let skupnega življenja, zadovoljno in srečno sedaj negujeta še svoji vnučki, posebno ko je njihov očka odsoten in na dopustu v domovini. Tako je za to malo družinsko slovesnost, ki so jo obhajali v ožjem krogu družine in prijateljev, vukinja Natalija svoji stari mamicini očetu slovesno zaželela v napitnici še dolgo let srečnega življenja in ju naslovila z "mlado nevesto in mladim ženinom"! Torej Milena in Fredi "mlada nevesta in ženin" tudi mi ostali Vama kličemo vse dobro v nadaljnjem življenju in "mladem zakonskem jarmu".

V DOMOVINO so te dni odpotovali družina Erike in Vilija Žizek, družina Gomišek, Tone Okom s sinkom Karlom. Vračata pa se v domovino Ema in Jože Lepčihar, brat in svačinja nam poznane Ivanke Pohlen, sestra Štefana Šernek in še kdo. Kot izgleda nas bo zapustil za nekaj tednov tudi Lojze Košorok, če bo uspel da ne zamudi letala; baje je zelo zaposlen. Iz domovine pa se je vrnil predsednik SDS Toni Bulovec in nam prinesel lepe novice. Baje nas obiščejo nekeje v februarju ali marcu Veseli planšarji! Kmalu pa se bodo vrnili iz obiska družina Kropce. Mogetovi in Miran Špicar.

taka mora ostati zaščitena.

Precej truda je bilo vloženo, da bi se dokazalo, da ta načrt ni upravičen in protest je že predložen Skupščini, preden ta odobri načrt za gradnjo. Da ni bilo teh protestov, bi morda gradnja in dela teh elektrarn že začela. Končno je to tudi videno dokaz samoupravne družbe, da imajo besedo tudi samoupravljanci in ne le strokovnjaki in gospodarstveni načrtovalci. Seve je precej argumentov za in proti, predlagan je bil celo referendum, da se ljudstvo samo odloči in izrazi svojo voljo.

Nekateri strokovnjaki so tudi mnenja, da je skrajni čas, da začno graditi elektrarne na reki Savi, da bi s tem rešili Posavje od poplav. Poleg Save, da bi izkoristili veliko prirodno akumulacijo vode v Planinskem polju med Logatcem in Postojno.

Zanimivo bo kdo bo zmagal ali ozkoglednost strokovnjakov in načrtovalcev, ki sicer trdijo, da energijo rabimo ali nujno da mislimo i dlje, kaj pa naslednje generacije? Očividno je, da načrt gradnje teh elektrarn bo le težko dobil zeleno lučko. Važen je argument, za malo koristi - velika škoda!

Lojze Košorok

Med nami

V soboto 21. julija se je poročil naš poznani voda ansambla SREBRNE STRUNE, Štefan ŠERNEK. Da je bilo "gustovanje" na prekmurski način na višku, nebi posebej povdarjali. Za to svečano priliko je prišla na obisk tudi njegova teta iz domovine. Vendar bi povdarili tole, kako so njegovi stariši znali vzgajati Štefana v slovenskem duhu. S svojimi godbeniki je dosegel lepe uspehe in kar je največ vredno, da gojijo slovensko glazbo in melodije in so že kot taki vrsto let razveseljevali naše ljudi po slovenskih prereditvah v Sydneyu, Wollongongu itd. Že kod mlad fant je nastopal s harmoniko na raznih prireditvah, no in trud ni bil zamen. Postal je to, kar smo si vsi želeli in tako bo z njim mladi rod nadaljeval slovenske tradicije med nami.

Dragi Štefan in nevesta, prav iskrene čestitke in obilo lepih nadaljnjih uspehov tako z ansamblom kot na družinski poti v nadaljnjem življenju!

PO SLOVENIJI

Predstavniki Kovinotehne v CELJU so pred kratkim s kitajskimi partnerji podpisali sporazum za pet let o poslovno-tehničnem sodelovanju v proizvodnji pianinov po kitajski tehnologiji. Gre za prvi primer nakupa tehnologije nekega jugoslovanskega podjetja na Kitajskem. Obrati za izdelovanje pianinov bodo v okviru delovne organizacije Primat poslovali v manj razvitem jugoslovansko-avstrijskem obmejnem pasu. V pianine pa bodo vgrajevali tudi precej na Kitajskem izdelanih delov.

V okviru tedna upokojeencev v CELJU je bila letošnjega maja tudi velika pevška prireditve - V. srečanje pevskih zborov društev upokojeencev. Na njem je nastopilo 38 pevskih zborov društev upokojeencev z 850 pevci, program pa je popestril znani operni pevec Ladko Korošec. V sklepni pesmi v počastitev rojstnega dne predsednika Tita je poleg upokojenskih pevskih zborov sodelovala tudi celjska mladina.

V Brestu v CERKNICI so se odločili, da bodo staro tovarno ivernih plošč obnovili in vanjo postavili strojno opremo, izdelano v zahodnonemški tovarni Siempelkamp. Če bodo dela in nabava opreme potekali brez večjih težav, bo tovarna zoper ogenj odporne plošč nared za proizvodnjo v letu 1980. Za Brest pomeni ta investicija doseganje boljše izkoriščenosti proizvodnih zmogljivosti, obenem pa bo tovarna založila domači trg s kakovostnimi ploščami, ki jih moramo sedaj uvažati.

V DOBJU pri POLJANAH se je 20. maja pred 138. leti rodil starosta slovenskega sladkovodnega ribištva, svetovno znani ribiški strokovnjak in nadarjen slikar prof. Ivan Franke. Na njegov rojstni hiši, ki se ji reče pri Košancu, so ob tej priložnosti odkrili spominsko ploščo. Profesor Franke je bil pobudnik in pionir umetnega razploda posttrvi, pobudnik ustanovitve prvega slovenskega ribiškega društva, soustvarjalec in mentor prvega »ribarskega zakona na Kranjskem«, prvi raziskovalec boleznih potčernih rakov itd. Zdaj je v Sloveniji 17.000 odraslih ribičev, ki so združeni v 62 ribiških družinah.

Pred 20 leti so na DOBROVEM v Goriških Brdih zgradil vinski klet, ki je takrat lahko sprejela 450 vagonov grozdja. Danes lahko v briški kleti odkupijo kar 1400 vagonov grozdja. Na območju, kjer so doma zlata rebula, pinot, merlot in tokaj, je 1400 hektarov vinogradov, vsako leto pa jih obnovijo okoli 100 hektarov. Tako so

lani na novo zasadili prek 106 hektarov.

Pod DONAČKO GORO gradi planinsko društvo Sloga Rogatec - Straža planinski dom. Zanj so člani in tudi nečlani doslej opravili okrog 7.000 prostovoljnih delovnih ur. Dom bo imel na voljo 20 ležišč v sobah in 50 ležišč na skupnem ležišču. Doslej so v spodnjih prostorih uredili kuhinjo, dnevno sobo, ki je hkrati tudi jedilnica, in brunarico.

Tovarna Tomos v KOPRU je na podlagi izbora selektivnega komiteja mednarodnih gospodarskih revij Mercado Mundial, Eurosa, Tet, African Trade Review prejela nagrado za izvoz v letu 1978. Tovrstne nagrade podeljujejo tistim gospodarskim organizacijam, ki so v poslovnem letu dosegle nadpovprečne rezultate v izvozu, tako po količini in kakovosti. Podelitvi so prisostvovali tudi predstavniki francoskega gospodarstva, veleposlaniki v Franciji in predstavniki drugih gospodarskih in kulturnih dejavnosti.

V vasi KROG blizu Murske Sobotice že dalj časa opozarjajo na problem šolskih prostorov, saj je poslopje staro že 67 let. V njem so zdaj štiri učilnice, ki so postale pretesne za 114 učencev, ki prihajajo iz Stahovec, Murskih Črnc in Kroga. Poleg tega nimajo nad vse potrebne telovadnice, zato se malčki drenajo kar na hodniku. V pritličnih prostorih stare šole je tudi vzgojno-varstveni zavod, v katerem štiri vzgojiteljice skrbje za 49 otrok. Potrebe po prostorih so velike, zato o njih razpravljajo občani na svojih številnih zborih in so doslej zbrali za gradnjo novega poslopja že okrog 170 tisoč dinarjev v obveznicah.

Farmaceutsko-kemična industrija Lek v LJUBLJANI je v lanskem letu dosegla ugodne proizvodne in izvozne dosežke. Končnih izdelkov je Leku uspelo prodati za več kot 1,66 milijarde dinarjev. Na tuja tržišča so prodali za 3495 milijonov dinarjev raznih izdelkov, kar je 20,5 odstotka skupne proizvodnje. Izvozni plan so presegle za 3 odstotke, kar je v primerjavi z letom 1977 za 42 odstotkov več. Za program, ki v glavnem sloni na lastnem znanstvenem in raziskovalnem razvoju ter tehnologiji, odvajajo letno 6 odstotkov od vrednosti proizvodnje.

V RADLJAH ob DRAVI so po 56 letih obstoja in dela v neprimernih prostorih le dobili novo lekarno, ki je plod dela in skrbi vseh občanov. Nova lekarna je sodobno urejena, zaposleni pa bodo kmalu pričeli delati v dveh izmenah.

Novice iz zanimivosti

Iz Domovine

SLOVENSKA BISTRICA. V Zrečah, Poljčanah, Slovenski Bistrici in Slovenskih Konjicah bodo v štirih mesecih, v septembru, oktobru, novembru in decembru predstavili 17 filmov iz neuvrščenih dežel in drugih nam manj znanih kinematografij. S tem želijo kulturni delavci Slovenjokoniške občine po svojih močeh prispevati, da bi občanom približali delček kulturnih snovanj dežel v razvoju, katerih večina aktivno deluje v gibanju neuvrščenih.

TURNIŠČE. Da bi se ohranilo vsaj nekaj stare čevljarske tradicije, ki jo ima Turnišče, tukajšnji kolektiv Planika v neposredni bližini tovarniških prostorov ureja prvi čevljarski muzej v Pomurju. V

muzeju bodo razstavljeni več kot dvesto stari izdelki Turniških čevljarjev, ki so bili 1760 leta združeni v prvem tovrstnem cehu v tedanji Avstroogrski. Potom še ohranjeno čevljarsko orodje in naprave za strojenje kože in izdelovanje usnja.

LJUBLJANA. Skupščina republiške skupnosti za ceste je objavila zbirko dokumentov v zvezi s cestno problematiko, ki bodo izhodišče za jesenske razprave o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o temeljih plana cest ter dogovora o temeljih plana Slovenije.

Sodijo, smernic za pripravo novega srednjeročnega plana je med drugim razvidno, da bi morali v naši republiki v primeru, če želimo izpolniti vse meddržavne in

ЗЛОЧИН

**ЗА
НАУКУ**

— Илија и Василије су били као лонац и поклопац! — говорили су. — Ту нису чиста посла! Откуда да другују поднаредник и војника?!

Истрага се вртела укрут. А онда, једног дана, Василије је бакуо пред командира батерије и рекао:

КРАЈЕМ МАРТА 1892. ГОДИНЕ У ЈЕДНОЈ ОД КУЛА СМЕДЕРЕВСКЕ ТВРЂАВЕ НАЂЕНО ЈЕ УНАКАЖЕНО ТЕЛО ПОДНАРЕДНИКА ИЛИЈЕ КОНСТАНТИНОВИЋА. ИСТРАГА ЈЕ УТВРДИЛА НЕШТО НЕВЕРОВАТНО...

Прохладно је било вече 3. марта 1892. године. Стражар у Смедеревској тврђави равномерно је корачао тамо-амо. До 22 часа и доласка смене преостало је још око пола часа. Војници Четврте, Пете и Шесте батерије Дунавског пољског артиљеријског пука, смештени у просторијама Малог града, спавали су дубоким сном.

Изненада, из мрака бату дежурни официр. Пошто је проћекло са стражаром уз обавезно „шта има ново“, наставио је према некадашњем двору деспота Ђурђа Бранковића у углу тврђаве.

Није прошло ни неколико минута од његовог одласка, а онда се зачуше пуцњи. Војници се узнемирише. Ипак, остали су да леже, јер није дат знак за узбуну. Напољу, на степеницама чуо се бат ужурбаних корака неколико људи и њихови гласови. Убрзо се све уморило и војници се препустише сну.

Ујутру, у строју, саопштено им је да се претходне вечери убио поднаредник Илија Константиновић, родом из Београда, стар 25 година.

— Ја сам убио господина поднаредника! Морам сам, он ми је то наредио.

**ШТА ЈЕ
ИСПРИЧАО
РЕДОВ**

Те речи припростога редова, кога су његове старешине држале за добродушног, затануле су команди-

УБИЈ МЕ, ВАСИЛИЈЕ!

ра. Али оно што је потом чуо личило је на фантазију.

Према Василијевом казивању, он је четири дана пре злочина подмазивао седла у батеријском одморилу где се затекао и спавао на слами поднаредник Илија. Говорио је у сну, боље рећи разговарао с „неким“.

Тај „неко“ саопштио је

га може наћи само ако га у понедељак закоље војник по имену Василије Радуловић, и то стојећи у гађама и кошуљи, извади јабуцицу и орце и однесе их на место где је закопан новац, па то место још пошароти краљу.

Невидљиви „неко“ додао је на крају да Василије, када то обави, треба да се обуче, врати се на место

живети, покупити благо и бити богат као Крез!

Слушајући све ово, Василије је претрнуо. Пробудио је поднаредника и, од речи до речи, испричао шта је чуо.

— Знао сам да ћу постати богат! Тако ћемо и учинити, војничке! — радосно је поскочио Илија.

Василије се уплашио мислећи да је поднаредник полудео. Није хтео ни да чује да учини оно што је Илија од њега тражио, али га овај никако није остављао на миру. Непрестано је био уз њега и уверавао да треба да га прекоље, обећавајући му половину деспотовог блага за које је већ неколико генерација тврдило да је закопано у Тврђави.

И — Василије је допустио!

Слушајући исповест редова Василија, командир се питао да ли сања. Обавестио је истражну судију, такође официра и тек тада истрага је заронила у прошлост поднаредника Илије и редова Василија. Оформирана је и екипа од познатих лекара да испита душевно стање убијеног и убице. Све је највише запрепашћивала чињеница да Илија није пустио ни гласа од себе, док је Василије извршавао стравични налог.

ЛУДИЛО УДВОЈЕ

Прво лекари, а затим и научни радници, дали су своје мишљење и случај о којем је у то време причала цела земља убрзо је разјашњен. Наиме, утврђено је да је Илија био још од детињства опседнут „закопа-

ним благом“, оживљавањем мртвих — о чему се квалло међу војницима — духовима, приношењем жртви и да је стално читао њихове и текстове о томе. Годинама је уверавао себе да ће наћи закопано благо, па му се временом аутосугестија толико наметнула да је живео у некој врсти сна на јави. Жртвовао је себе дубоко уверен да ће оживети и постати богат. Све је издржао без јаука јер је познато да неки умоболници веома лако подносе физички бол или га уопште не осећају.

Што се тиче Василија, он је пре доласка у војску био припросто селанин. Цео живот провео је за стоком, далеко од људи. Свака његова радња молба је настати као последица утицаја јаче личности, што се после извесног времена на неки начин претварало у врсту дресуре. По природи ограничен, пасивне природе и без јаке воље, а уз то још и потчињен поднареднику, учинио је оно што је Илија од њега тражио. — Јер, тешко је замислити да би нормалан човек извршавао да ће усрћен оживети, а Василије је у то био убеђен!

Што се тиче Илијиног сна и његовог разговора с „неким“, он није постојао. Илија се претварао да спава, а разговор одлукао.

Суд је ослободио редова Василија, смањивши да је био само оружје Илијине болесне маште. За његово и поднаредничково понашање у образложеном процесу је стајало: лудило удвоје!
М. Тодоровић

ЖРТВЕ ТАЛАСОНА

Приношење људске жртве духовима закопаног блага — таласонима — што лежи у основи смедеревског случаја, део је празноверја које су некад биле јакo узорене у нашем народу. Наиме, читаве генерације живеле су у уверењу да је земља права ризница, преносећи с колена на колена предање о благу „дара Радована“, Константина, проклете Јерине... Но, како је ово било скривено, људи су сматрали да се може наћи само помоћу мађија у које спада и — приношење добровољне људске жртве! По начину како се одиграо, „смедеревски случај“ ушао је у литературу као типичан пример злочина због празноверја. Поднаредник Илија отишао је у смрт дубоко убеђен да је у питању само форма и да ће после обреда оживети. Приношење људске жртве догодило се на ватне страна у нас, али тај је обичај био распрострањен и у свету, од старих времена па све до краја 19. века.

Илији да се у Малом граду Смедеревске тврђаве, тамо где се поје коњи између шљиве и куле, налази закопано благо деспота Ђурђа Бранковића. Илије

где се налази благо и из земље ископа флашицу са водом и гвоздену шипку. Шипком ће махнути изнад Илијиног тела а водом га оросити и тада ће Илија о-

потичу из геолошке периоде триас, а њихова дужина износила је два и три метра.

● стручњаци су израчунали да сваки човек говори у просеку један час на дан. У току живота то износи две и по године. Када

би се све оно што човек у животу изговори забележило, добило би се хиљаду томова са по четири стотине страница. Многи мисле да жене говоре више од мушкараца. Међутим, статисти чари тврде да мушкарац и жена у току дана изговоре подједнак број речи.

● велики Бетовен до краја живота није успео да савлада све четири рачунске радње. Множење и дељење остали су за њега тајна. Тако би он да би, на пример, помножио 12 са 60, написао број 12 шездесет пута је-

дан испод другог и онда их сабирао.

● кокосова палма са Сејшелских острва рађа највеће плодове на свету. Један њен орах може да има обим од једног метра, пречник од 50 до 60 сантиметара и да буде тежак 25 килограма.

**ЈЕСТЕ
ЛИ
ВЕЋ
ЧУЛИ
ДА...**

● на висини од 2400 метара у масиву Мон Блана, једна група научника пронашла је трагове који су припадали праисторијским гмизавцима. Животиње

